

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. június 21.
(OR. fr, en)

10505/22

AUDIO 58
HYBRID 65
JAI 928
FREMP 139
CATS 43
ASIM 57
PROCIV 87
AG 72
BY 5
RELEX 856
COEST 475
CULT 66
SOC 392
VISA 111

DISINFO 57
EUAM UKRAINE 27
JAIEX 72
POLGEN 92
JUSTCIV 91
COHOM 65
DIGIT 125
EJN 25
EUROJUST 78
COPEN 251
DATAPROTECT 199
CYBER 233
GENDER 116

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A Tanács következtetései az újságírók és más médiaszakemberek védelméről és biztonságáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fent említett tanácsi következtetéseket, amelyeket az Általános Ügyek Tanácsa a 2022. június 21-i ülésén jóváhagyott.

A Tanács következtetései az újságírók és más médiaszakemberek védelméről és biztonságáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

MEGÁLLAPÍTJA, HOGY:

1. A demokrácia az online és offline véleményalkotás és véleménynyilvánítás szabadságához, valamint az információszabadsághoz való jog gyakorlásán alapul. Mindezek az újságírói szakma központi elemei, és olyan környezettel kell együtt járnuk, amely képes védelmet és biztonságot nyújtani az újságírók és a médiaszakemberek számára.
2. Napjainkban sok újságíró és más médiaszakember nem tud mindenhol olyan szabadon és függetlenül dolgozni, ahogyan arra szükség lenne. Európában és a világ más részein egyre gyakoribbak a véleménynyilvánítás és a tájékoztatás szabadságát akadályozó tényezők és az újságírók és médiaszakemberek elleni támadások is¹. Az újságírók és médiaszakemberek még nagyobb bizonytalansággal szembesülnek a fegyveres konfliktusok során. E szakemberek pártatlan információforrást jelentenek, amely nélkülözhetetlen a tények megállapításához és a konfliktusok megértéséhez, ugyanakkor különösen ki vannak téve a veszélyeknek, és maguk is célponttá válhatnak, amint azt a jelenlegi, Ukrajna elleni orosz katonai agresszió is mutatja².

¹ Az elmúlt években világszerte meggyilkolt, megkínzott, elfogott, őrizetbe vett, zaklatásnak kitett és megfélemlített újságírók növekvő száma miatti súlyos aggodalomnak adott hangot az ENSZ-közgyűlés „Az újságírók biztonsága és a büntetlenség problémája” (*The safety of journalists and the issue of impunity*) című, A/C.3/L.49/Rev1 sz. határozata (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N21/329/42/PDF/N2132942.pdf?OpenElement>).

² Amint ezt [az Európa Tanácsnak az újságírási védelmének és az újságírók biztonságának előmozdítását célzó platformja](#) (<https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594>) ismerteti. Lásd még az Európa Tanácsnak az újságírási védelmének és az újságírók biztonságának előmozdítását célzó platformjának partnerszervezetei által készített, „A sajtószabadság védelme feszültségek és konfliktusok idején” (*Defending Press Freedom in Times of Tension and Conflict*) című, 2022. évi éves jelentést (<https://rm.coe.int/platform-protection-of-journalists-annual-report-2022/1680a64fe1>).

3. Az újságíróknak és más médiaszakembereknek sokféle fenyegetéssel: megfélemezéssel, megfélemlítéssel, jogellenes megfigyeléssel, valamint erőszakkal – fizikai és lelki károkozás, sőt gyilkosság formájában –, rosszindulatú büntetőeljárásokkal, indokolatlan gazdasági nyomásgyakorlással és jó hírnevük csorbításával kell szembesülniük. Az erőszak online is megjelenik, sértés, gyűlöletre uszítás, zaklatás és halálos fenyegetések formájában.
4. Különösen aggasztó a női újságírók helyzete³: ők további kockázatoknak vannak kitéve, mind azok számát, mind típusát tekintve. Ez a fajta nemi alapú erőszak sokféle formában jelentkezik, többek között online zaklatás, szexuális kényszerítés és halálos fenyegetés, valamint gyűlöletre uszítás formájában. A kisebbségekhez vagy a társadalom peremére szorult csoportokhoz tartozó újságírókat szintén aránytalan mértékben érintik az említett fenyegetések⁴.
5. Az újságírók és más médiaszakemberek gazdasági helyzete is egyre bizonytalanabbá válik. A számos médiaorgánumot jellemző pénzügyi és gazdasági bizonytalanság – amelyet az is mutat, hogy közülük sok bezárni kényszerül – kiszolgáltatottabbá teszi a médiaszakembereket. Emellett pedig a hatékonyság és a nyereségesség kényszerítő ereje – főként a magánkézben lévő média esetében – időnként az újságírói munka feltételeinek és minőségének romlásával járhat. A digitális átalakulás, valamint az online hirdetési piacon a médiaorgánumokkal versenyző globális szereplők és közösségi hálózatok térnyerése⁵, továbbá a vilájárvány következményei⁶ – amelynek során a médiaorgánumok bevétele nagyobb mértékben csökkent, mint a nemzeti bevételek – az újságírók és más médiaszakemberek gazdasági bizonytalanságának súlyosbodásához vezettek.

³ Lásd például: Médiapluralizmus Monitor, 2021. évi jelentés; az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA), Nőkkel szembeni erőszak: az Unió egészére kiterjedő felmérés (*Violence against women: an EU-wide survey*), 2014; FRA, Bűnözés, biztonság és az áldozatok jogai (*Crime, safety and victims' rights*), 2021; az Európa Tanácsnak az újságírási védelmének és az újságírók biztonságának előmozdítását célzó platformjának partnerszervezetei által készített éves jelentés, 2021; UNESCO, A női újságírók elleni online erőszak: globális pillanatkép az esetszámokról és a hatásokról (*Online violence against women journalists: a global snapshot of incidence and impacts*), 2020; UNESCO, A női újságírók elleni online erőszak riasztó globális tendenciái (*The Chilling global trends in online violence against women journalists*), 2021; EBESZ (OSCE), Erőforrás-útmutató a női újságírók online biztonságáról (*Resource Guide on the Safety of Female Journalists Online*), 2020; EBESZ-jelentés: „A női újságírókkal és politikusokkal szembeni erőszak: fokozódó válság” (OSCE – *Violence against women journalists and politicians: a growing crisis*), 2021.

⁴ IPI, Az újságírókkal szembeni online erőszak kezelésének bevált szerkesztőségi gyakorlatai (*Newsroom Best Practices for Addressing Online Violence against Journalists*).

⁵ A Tanács következtetései a szabad és plurális médiarendszer megőrzéséről, 2020. december.

⁶ Roberta Carlini és Konrad Bleyer-Simon: Médiagazdaság a vilájárvány idején: európai perspektíva (*Media economy in the pandemic: a European perspective*); technikai jelentés; a tömeg tájékoztatás szabadságával és sokszínűségével foglalkozó központ (Centre for Media Pluralism and Media Freedom (CMPF)), 2021/01.

6. Az Európai Bizottság a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekről szóló irányelvjavaslatot nyújtott be⁷, amelyben az említett bírósági eljárásokkal szembeni eljárási biztosítékok bevezetését javasolja az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, valamint egy, a javaslatot kísérő ajánlást⁸ is benyújtott, amely iránymutatást nyújt a tagállamoknak az említett ügyekkel kapcsolatban.
7. A Tanács felkérte a tagállamokat és az Európai Bizottságot⁹, hogy hajtsák végre a kulturális és kreatív ágazatok ökoszisztémájára vonatkozó európai stratégiát, többek között a médiaorgánumok által igénybe vehető európai finanszírozással kapcsolatos információkhoz való hozzáférés megkönnyítése céljából, mégpedig azáltal, hogy összevonják a CultureEU finanszírozási útmutatóját az audiovizuális és hírmédia számára kifejlesztett interaktív keresőeszközzel annak érdekében, hogy a médiaszakemberek és -vállalkozások rendelkezésére álljon egy egységes többnyelvű digitális portál, amelyen szerepelnek a számukra elérhető különféle potenciális finanszírozási lehetőségek.
8. Az Európai Bizottság a Kreatív Európa program részeként 2022-ben is támogatni fogja a sajtó és a média szabadságának megsértésével kapcsolatos gyorsreagálási mechanizmust, amely lehetővé teszi többek között a határokon átnyúló médiaegyüttműködések támogatását, ideértve a független és oknyomozó újságírást is, újságírói partnerségi támogatások formájában¹⁰.

⁷ 8529/22 - COM(2022) 177 final.

⁸ C(2022) 2428 final.

⁹ A Tanács következtetései a kulturális és kreatív ágazatok ökoszisztémájára vonatkozó európai stratégia kidolgozásáról, 2022. április 4. (HL C 160., 2022.4.13., 13. o.).

¹⁰ A Kreatív Európa program végrehajtására vonatkozó 2022. évi munkaprogram, <https://culture.ec.europa.eu/document/2022-annual-work-programme-creative-europe-programme>

ÜDVÖZLI, HOGY:

9. Az Európai Bizottság 2021. szeptember 16-án ajánlást fogadott el az újságírók és más médiaszakemberek védelmének, biztonságának és szerepvállalásának az Európai Unióban történő biztosításáról, amely fontos iránymutatást nyújt a tagállamok számára. Az Európai Bizottság bejelentette, hogy tanulmányt kíván közzétenni többek között az említett ajánlás végrehajtásának nyomon követésére használt mutatókról, amelyek kitérhetnek az online biztonságra, és különösen a női újságírók és a kisebbségekhez tartozó újságírók támogatására.

FEKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY:

10. A meglévő Európai Hírmédiaforum keretében ösztönözze az újságírók és más médiaszakemberek védelmével és biztonságával kapcsolatos bevált gyakorlatok megvitatásának és cseréjének rendszeres megszervezését, elősegítve az érdekelt felekkel a releváns fejleményekről folytatandó párbeszédet.
11. Folytassa a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének támogatására irányuló, meglévő kísérleti projektek és előkészítő intézkedések értékelését azzal a céllal, hogy azok szélesebb körűek és hosszabb távúak legyenek.
12. Erősítse meg – a közélet és a demokratikus élet számára létfontosságú – független és oknyomozó újságírás finanszírozását¹¹, többek között a NEWS kezdeményezésre¹² építve és például az InvestEU programra támaszkodva.
13. Az EU digitális stratégiájából következő valamennyi releváns kezdeményezés kapcsán vegye figyelembe az újságírók és más médiaszakemberek online biztonságát és véleménynyilvánítási szabadságát.

¹¹ Az újságírást etikai elvek irányítják, mint például a valósághűség, a megfelelő ellenőrzési és bizonyítási eszközök, valamint a bemutatás, leírás és közlés pártatlansága, amint ezt az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének az újságírás etikájáról szóló, 1003 (1993) sz. határozata és a változó médiakörnyezetben a média felelősségéről és etikájáról szóló, 2066 (2015) sz. határozata, valamint az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a tagállamokhoz intézett, a digitális korban a minőségi újságírás számára kedvező környezet előmozdításáról szóló, CM/Rec (2022) 4. sz. ajánlása is hangsúlyozza.

¹² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/news-initiative>

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY SAJÁT
HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL ÉS A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉT FIGYELEMBE VÉVE:

14. Ösztönözzék az újságírók és a médiaszakemberek védelmével kapcsolatos, egész életen át tartó tanulást¹³ valamennyi érdekelt fél, például a szerkesztőségi vezetők, a bűnüldöző hatóságok, a bírák és a digitális biztonsággal foglalkozó egyéb hatóságok körében.
15. Ösztönözzék a médiatudatosságra és az információs műveltségre vonatkozó olyan kezdeményezések kidolgozását, amelyek célja az újságírók és más médiaszakemberek biztonságával kapcsolatos figyelemfelhívás¹⁴.
16. Mozdítsák elő az újságírók és más médiaszakemberek online biztonságát és digitális önrendelkezését, különösen a női újságírók, valamint a kisebbségekhez vagy a társadalom peremére szorult csoportokhoz tartozó újságírók esetében, például olyan, kifejezetten e témával foglalkozó szakértői csoportok létrehozásának előmozdításával, amelyek információt gyűjtenének és megosztanák az online támadások és fenyegetések kezelésével kapcsolatos bevált gyakorlatokat, és amelyekben a média képviselői, az uniós és tagállami szintű szabályozó hatóságok képviselői, valamint bűnüldöző szervek tisztviselői és kiberbiztonsági tisztviselők vennének részt.
17. Ösztönözzék a szorosabb együttműködést az online platformok és az újságírókkal és más médiaszakemberekkel szembeni összehangolt online támadások, fenyegetések, zaklatás, online megfigyelés és gyűlöletkeltés elleni küzdelem terén különleges szakértelemmel rendelkező civil társadalmi szervezetek között, annak érdekében, hogy jobban meg lehessen ismerni ezeket a fenyegetéseket, jobban lehessen reagálni rájuk, és ennek megfelelően ki lehessen igazítani a platformok gyakorlatait. Ezt például rendszeres párbeszédnek révén lehetne megvalósítani, amelyekben a hatóságok is részt vehetnének.

¹³ E fogalmat az Erasmus+ elnevezésű uniós oktatási és képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/817 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 189., 2021.5.28., 1. o.) 2. cikkének 1. pontja határozza meg.

¹⁴ Lásd az Európa Tanács CM/Rec(2016)4. sz., az újságírás védelméről, valamint az újságírók és más médiaszereplők biztonságáról szóló ajánlását.

18. Támogassák a női újságírók és a kisebbségekhez tartozó újságírók védelmére irányuló projektek és kezdeményezések végrehajtását, különös tekintettel azokra a projektekre és kezdeményezésekre, amelyek lehetővé teszik az ilyen újságírókkal szembeni támadásokkal és hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos átláthatóság és tájékoztatás javítását; amelyek előmozdítják az egyenlőséget és a befogadást a médiaiparban és a szerkesztőségekben; és amelyek felhívják a figyelmet az újságírókkal és más médiaszakemberekkel szembeni erőszak és zaklatás megelőzésének, valamint az ilyen cselekményekkel szembeni küzdelemnek a fontosságára.
19. Fejlesszék tovább – különösen kutatások révén – a médiaszakembereket érintő lehetséges kockázatokkal és a hasznos bevált gyakorlatokkal kapcsolatos ismereteket, különösen e médiaszakembereknek a fegyveres konfliktusok által érintett területeken való védelmét és biztonságát illetően.
20. Támogassák a médiaorgánumok gazdasági és pénzügyi fenntarthatóságának javítását célzó kezdeményezéseket és mechanizmusokat, beleértve azokat, amelyek az (EU) 2019/790 irányelvben¹⁵ a sajtókiadványok kiadói számára bevezetett szomszédos jogok átültetéséből erednek, illetve amelyek az újságírók és más médiaszakemberek toborzásának javítását célozzák, valamint a 2019. november 8-i tanácsi ajánlással összhangban készítsenek tanulmányokat az újságírók és más médiaszakemberek munkakörülményeikre vonatkozóan.
21. Mozdítsanak elő olyan kezdeményezéseket és mechanizmusokat, amelyek támogatják az újságírók és médiaszakemberek munkaerőpiacára belépő személyeket – köztük a fiatalokat –, a szabadúszó újságírókat és médiaszakembereket, valamint a helyi és regionális médiában dolgozókat, erősítve ezáltal a tájékoztatási szabadságukat.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.).

22. Támogassák az olyan kezdeményezéseket és mechanizmusokat, amelyek előmozdítják a legjobb szakmai gyakorlatok cseréjét és megerősítését különösen azáltal, hogy felhívják az újságírói és médiatanulmányokat folytató hallgatók figyelmét a jövőbeli karrierjük során potenciálisan felmerülő kockázatokra és e kockázatok kezelésének legjobb módjaira, továbbá igyekezzenek biztosítani, hogy e hallgatók közül minél többen jelentős európai tapasztalatra tegyenek szert a tanulmányaik során, hogy ily módon különböző munkakörnyezeteket, valamint különféle oknyomozási és publikációs gyakorlatokat ismerhessenek meg.
23. Ösztönözzék az ágazatot, hogy dolgozzon ki kezdeményezéseket és mutatókat a hírek és a médiaorgánumok megbízhatóságára vonatkozóan – ideértve például újságírók, tényellenőrzők és más médiaszakemberek igénybevételét –, azzal a céllal, hogy ösztönözzék a platformokat és a hirdetőket arra, hogy tanúsítsanak felelősségvállalást a különböző nézőpontokat képviselő, megbízható információk rendelkezésre állása tekintetében.
24. Kötelezzék el magukat amellet, hogy világszerte előmozdítsák az újságírók és más médiaszakemberek védelmét az érintett többoldalú fórumokon, a kétoldalú kapcsolatokban, nemzeti szinten, valamint az újságírók védelmét és a tájékoztatás szabadságát célzó nemzetközi kezdeményezések keretében, különös figyelmet fordítva a konfliktusövezetekben dolgozó vagy onnan érkező újságírók és más médiaszakemberek védelmére és biztonságára.
25. Támogassák azokat az újságírókat és más médiaszakembereket, akik független és pártatlan módon próbálnak beszámolni a fegyveres konfliktusokról, különös tekintettel az Ukrajna elleni jelenlegi orosz katonai agresszióra, és ösztönözzék az ezen újságírók és médiaszakemberek munkáját és sajtóanyagainak terjesztését előmozdító kezdeményezéseket, például azt, hogy ezek az anyagok a médiaszolgáltatások külön rovataiban jelenjenek meg, különösen ukrán nyelven.

26. Egyéni helyzetüket és száműzetésük okait figyelembe véve támogassák a független, száműzetésben élő újságírókat és médiaszakembereket, kiváltképp az olyan országokból származókat, mint Ukrajna, Belarusz és az Oroszországi Föderáció. E támogatás megvalósulhat adott esetben szakmai, pénzügyi, szociális, adminisztratív vagy jogi – többek között a magánszektorból érkező – segítségnyújtás formájában, és arra érdemes irányulnia, hogy biztonságos munkafeltételek jöjjenek létre, továbbá hogy az érintettek folytatni tudják szakmai tevékenységüket, mégpedig például rezidensprogramok és az elhelyezkedési lehetőségek megtalálását elősegítő kezdeményezések révén.
27. Osszák meg egymással a tagállamok azzal kapcsolatos tapasztalatait, hogy miként lehet a legmegfelelőbben befogadni a konfliktusok sújtotta térségekből származó újságírókat és médiaszakembereket.
28. Osszák meg egymással a bevált gyakorlatokat, és 2025-ig vegyék számba az e következtetések végrehajtása terén elért eredményeket.

Uniós szerződések

- Az Európai Unióról szóló szerződés és különösen annak 2. cikke: „Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”
- Az Európai Unió Alapjogi Chartája és különösen annak 11. cikke: „Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.”

A Tanács dokumentumai

- A Tanács következtetései a szabad és plurális médiarendszer megőrzéséről (HL C 422., 2020.12.7., 8. o.)
- A Tanács következtetései a kulturális és kreatív ágazatok ökoszisztémájára vonatkozó európai stratégia kidolgozásáról, 2022. április 4.
- A Tanács 2019. november 8-i ajánlása a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről (HL C 387., 2019.11.15., 1. o.)

A Bizottság dokumentumai

- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Demokráciára vonatkozó cselekvési tervről (COM(2020) 790 final)

- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Az európai média a digitális évtizedben: a helyreállítást és átalakulást támogató cselekvési terv” (COM(2020) 784 final)
- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „2020. évi jogállamisági jelentés – A jogállamiság helyzete az Európai Unióban” (COM(2021) 700 final).
- A Bizottság 2021. szeptember 16-i (EU) 2021/1534 ajánlása az újságírók és más médiaszakemberek védelmének, biztonságának és szerepvállalásának az Európai Unióban történő biztosításáról

Az Európa Tanács dokumentumai

- CM/Rec (2016) 4. sz. ajánlás az újságírás védelméről, valamint az újságírók és más médiaszereplők biztonságáról
- Állásfoglalás az újságírók biztonságáról (2021)
- A Miniszteri Bizottság CM/Rec (2022) 4. sz. ajánlása a tagállamoknak a digitális korban a minőségi újságírás számára kedvező környezet előmozdításáról

Az ENSZ dokumentumai

- A Biztonsági Tanács 2222 (2015) sz. határozata az újságírók védelméről és a büntetlenség problémájáról
- Az ENSZ-közgyűlés A/C.3/76/L.9/Rev1 sz. határozata: „Az újságírók biztonsága és a büntetlenség problémája”
- 2021. évi jelentés: „A női újságírókkal és politikusokkal szembeni erőszak: fokozódó válság”